

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در بهار ۱۴۰۴: شاخص موجودی انبار صنایع بورسی

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۱۰۱۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در بهار ۱۴۰۴: شاخص موجودی انبار صنایع بورسی

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدل‌سازی)

نوع گزارش: طرح / لایحه □، نظارتی ■، راهبردی □، پیش‌نویس قانونی

تهیه و تدوین‌کنندگان: مهدی اباذری، علیرضا آذربایجانی

مدیر مطالعه: دکتر محمدرضا عبداللهی

ناظر علمی: سیدمهدی بنی‌طبا، وحید فولادگر

صفحه‌آرا: منیره حاجی محمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. شاخص موجودی انبار
۲. صنایع بورسی
۳. نسبت موجودی انبار به فروش

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۰۶/۰۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۷/۹

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	خلاصه مدیریتی
۲	۱. مقدمه
۳	۲. شاخص کل موجودی انبار و صنایع منتخب
۳	۲-۱. شاخص کل موجودی انبار صنعت
۴	۲-۲. شاخص کل موجودی انبار معدن
۶	۲-۳. شاخص موجودی انبار صنعت فلزات پایه
۷	۲-۴. شاخص موجودی انبار صنعت کک و پالایش
۸	۲-۵. شاخص موجودی انبار صنعت محصولات شیمیایی (بجز دارو)
۹	۲-۶. شاخص موجودی انبار صنعت خودرو و قطعات
۱۱	۳. شاخص موجودی انبار با تفکیک اختصاصی محصولات
۱۱	۳-۱. کالاهای مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌ای
۱۱	۳-۱-۱. شاخص موجودی انبار کالاهای مصرفی
۱۲	۳-۱-۲. شاخص موجودی انبار کالاهای واسطه‌ای
۱۴	۳-۱-۳. شاخص موجودی انبار کالاهای سرمایه‌ای
۱۵	۳-۲. نهاده‌های ساختمانی
۱۷	۴. پیوست
۱۷	۴-۱. جدول مقادیر شاخص موجودی انبار
۱۸	۴-۲. جدول مقادیر شاخص نسبت موجودی انبار به فروش
۱۹	۵. منابع و مآخذ

فهرست اشکال

۳	شکل ۱- نمودار شاخص کل موجودی انبار صنعت
۴	شکل ۲- نمودار شاخص کل نسبت موجودی انبار به فروش صنعت
۵	شکل ۳- نمودار شاخص کل موجودی انبار معدن
۵	شکل ۴- نمودار شاخص کل نسبت موجودی انبار به فروش معدن
۶	شکل ۵- نمودار شاخص موجودی انبار صنعت فلزات پایه
۷	شکل ۶- نمودار نسبت موجودی انبار به فروش صنعت فلزات پایه
۷	شکل ۷- نمودار شاخص موجودی انبار صنعت کک و پالایش
۸	شکل ۸- نسبت موجودی انبار صنعت کک و پالایش
۸	شکل ۹- نمودار شاخص موجودی انبار صنعت محصولات شیمیایی (بجز دارو)
۹	شکل ۱۰- نمودار نسبت موجودی انبار به فروش صنعت محصولات شیمیایی (بجز دارو)
۱۰	شکل ۱۱- نمودار شاخص موجودی انبار صنعت خودرو و قطعات

- شکل ۱۲- نمودار نسبت موجودی انبار به فروش صنعت خودرو و قطعات..... ۱۰
- شکل ۱۳- نمودار شاخص موجودی انبار کالاهای مصرفی..... ۱۱
- شکل ۱۴- نمودار نسبت موجودی انبار به فروش کالاهای مصرفی..... ۱۲
- شکل ۱۵- نمودار شاخص موجودی انبار کالاهای واسطه‌ای..... ۱۳
- شکل ۱۶- نمودار نسبت موجودی انبار به فروش کالاهای واسطه‌ای..... ۱۳
- شکل ۱۷- نمودار شاخص موجودی انبار کالاهای سرمایه‌ای..... ۱۴
- شکل ۱۸- نمودار نسبت موجودی انبار به فروش کالاهای سرمایه‌ای..... ۱۵
- شکل ۱۹- نمودار شاخص موجودی انبار نهاده‌های ساختمانی..... ۱۶
- شکل ۲۰. نمودار نسبت موجودی انبار به فروش نهاده‌های ساختمانی..... ۱۶

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در بهار ۱۴۰۴: شاخص موجودی انبار صنایع بورسی

Doi: 10.22034/report.mrc.2025.1404.33.7.21015

چکیده

در بهار سال ۱۴۰۴ شاخص موجودی انبار صنعت برابر ۱۵۴.۱ بوده است که نسبت به فصل مشابه سال قبل افزایش ۲ درصدی داشته است. همچنین در این فصل نسبت موجودی انبار به فروش صنعت نیز برابر ۰.۴۲ بوده است. در بهار سال ۱۴۰۴ شاخص موجودی انبار معدن برابر ۱۰۷.۸ بوده است که نسبت به فصل مشابه سال قبل کاهش ۲۴.۵ درصدی داشته است. همچنین در این فصل نسبت موجودی انبار به فروش معدن نیز برابر ۰.۵۹ بوده است. در بین صنایع نیز شاخص موجودی انبار صنعت فلزات پایه کاهش ۱ درصدی، صنعت کک و پالایش کاهش ۸ درصدی، صنعت محصولات شیمیایی (بجز دارو) افزایش ۳.۷ درصدی و صنعت خودرو و قطعات وضعیت بدون تغییر نسبت به فصل مشابه سال قبل داشته است.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

یکی از شاخص‌های مهم برای بررسی بهنگام و دقیق وضعیت اقتصاد کلان و به خصوص بخش صنعت شاخص موجودی انبار است. این شاخص تصویری پیش‌نگر از وضعیت بخش صنعت ارائه می‌دهد که از آن برای طراحی، اجرا و ارزیابی سیاست‌های اقتصادی می‌توان استفاده کرد. اطلاعاتی که شرکت‌های بورسی از وضعیت تولید، فروش و موجودی انبار منتشر می‌کنند با تقریب بسیار بالایی با کل صنعت کشور انطباق دارد. همچنین تواتر فصلی و ماهانه انتشار گزارش شرکت‌های بورسی خلاء انتشار دیرهنگام گزارش نهادهای رسمی از وضعیت صنعت را تا حد بسیار خوبی پوشش می‌دهد. در همین راستا مرکز پژوهش‌های مجلس اقدام به ساخت شاخص و انتشار گزارش‌های فصلی از شاخص موجودی انبار و نسبت موجودی انبار به فروش بر اساس اطلاعات شرکت‌های بورسی نموده است.

نقطه نظرات / یافته‌های کلیدی

طی بهار سال ۱۴۰۴ شاخص کل موجودی انبار صنعت به عدد ۱۵۴.۱ رسیده که نسبت به فصل مشابه سال قبل رشد مثبت ۲ درصدی داشته است. نسبت موجودی انبار به فروش کل صنعت نیز به عدد ۰.۴۲ رسیده است. این یعنی به

اندازه حدود ۴۲ درصد فروش فصلی شرکت‌های صنعتی به شکل موجودی انبار باقی می‌ماند. این رقم از میانگین نسبت برای دوره ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ بالاتر بوده است.

شاخص کل موجودی انبار معدن نیز در بهار ۱۴۰۴ به عدد ۱۰۷.۸ رسیده است. که نسبت به فصل مشابه سال قبل رشد منفی ۲۴.۵ درصدی داشته است. نسبت موجودی انبار به فروش معدن نیز رقم ۰.۵۹ را نشان می‌دهد که پایین‌تر از میانگین نسبت برای بازه ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ است.

علاوه بر شاخص کل صنعت و معدن در مورد رشد شاخص موجودی انبار صنایع نیز فلزات پایه رشد منفی ۱، کک و پالایش رشد منفی ۸، محصولات شیمیایی (بجز دارو) رشد مثبت ۳.۷ و خودروسازی رشد صفر درصد داشته است. همچنین شاخص موجودی انبار محصولات مصرفی منفی ۲۱، محصولات واسطه‌ای منفی ۳.۸، محصولات سرمایه‌ای منفی ۱۵.۲ و نهاده‌های ساختمانی منفی ۳۵ درصد رشد داشته‌اند.

۱. مقدمه

داشتن تصویر بهنگام و دقیق از وضعیت متغیرهای اقتصاد کلان و خصوصاً بخش صنعت کمک شایانی به سیاستگذاران برای طراحی، اجرا و ارزیابی سیاست‌های اقتصادی می‌کند. با وجود اجرای طرح‌های اماری مختلف توسط مرکز آمار ایران و بانک مرکزی همچنان خلا جدی در خصوص رصد بخش صنعت به خصوص از منظر تقاضا و شاخص‌های پیش‌نگر این بخش وجود دارد. یکی از شاخص‌هایی که رصد آن کمک شایانی به ترسیم تصویری درست از بخش صنعت می‌نماید شاخص موجودی انبار است. تغییرات موجودی انبار می‌تواند نقش موثری را ایفا کند زیرا که از چند دوره قبل نسبت به تحولات بخش تولید اطلاعات مهمی ارائه می‌کند. به طوری که تغییرات موجودی انبار بر تصمیم‌بنگاه‌های اقتصادی برای تغییر تولید دوره‌های آتی اثر می‌گذارد. اطلاعاتی که شرکت‌های بورسی از وضعیت تولید، فروش و موجودی انبار منتشر می‌کنند با تقریب بسیار بالایی با کل صنعت کشور انطباق دارد. همچنین تواتر فصلی و ماهانه انتشار گزارش شرکت‌های بورسی خلاء انتشار دیرهنگام گزارش نهادهای رسمی از وضعیت صنعت را تا حد بسیار خوبی پوشش می‌دهد [۱].

مرکز پژوهش‌های مجلس در این راستا اقدام به ساخت شاخص موجودی انبار بر اساس اطلاعات شرکت‌های بورسی نموده است. روش مورد استفاده در این گزارش محاسبه شاخص مقداری موجودی انبار شرکت‌ها بر حسب معیار پاشه و لاسپیرز و ایجاد شاخص فیشر از متوسط هندسی دو شاخص پاشه و لاسپیرز است. مزیت دیگر این شاخص محاسبه بر اساس مبنای زنجیره‌ای است. از این رو تغییرات سبب محصولات تولیدشده و تغییرات شرکت‌های موجود در بورس در آن لحاظ می‌شود. در ادامه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بر اساس طبقه‌بندی ISIC در ۳۶ صنعت قرار می‌گیرند و شاخص موجودی انبار ۱۵ صنعت تولیدی و بخش معدن ساخته می‌شود. در نهایت شاخص کل موجودی انبار از متوسط وزنی شاخص موجودی انبار صنایع به دست می‌آید. در این مطالعه تغییرات موجودی انبار شرکت‌های صنعتی و معدنی بورسی و مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌ها در بهار سال ۱۴۰۴ مورد بررسی قرار گرفته است. برای مطالعه بیشتر در زمینه روش محاسبه شاخص می‌توان به گزارش پشتیبان «معرفی و نحوه محاسبه شاخص موجودی انبار شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس [۲]» مراجعه کرد.

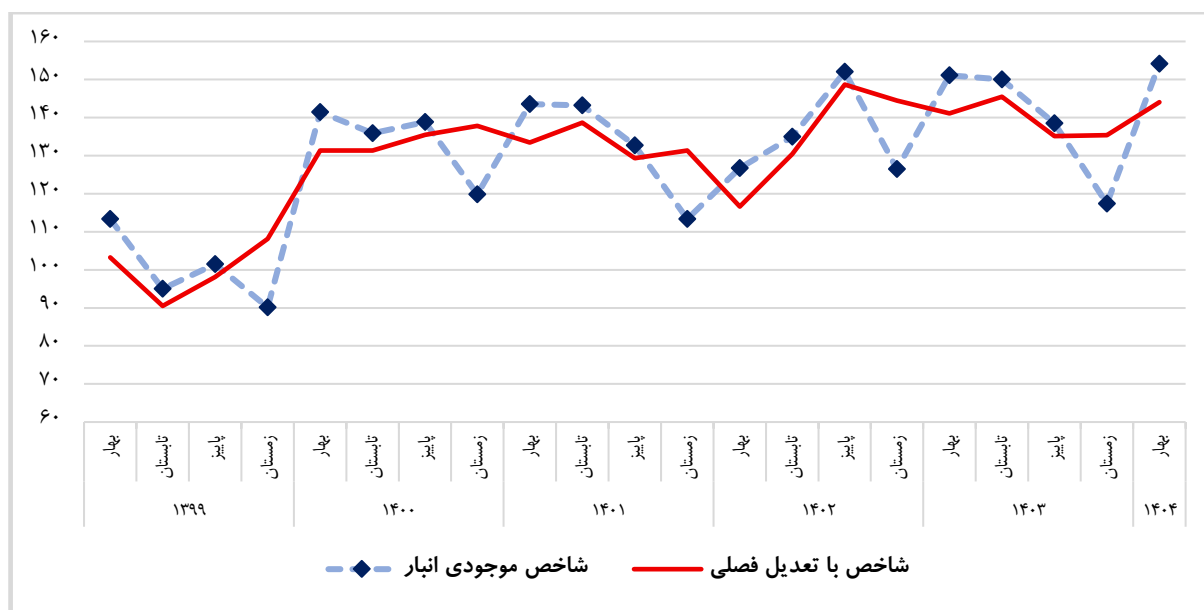

شایان ذکر است از ابتدای سال ۱۴۰۴ وزن صنایع مختلف در محاسبه متوسط وزنی شاخص کل صنعت بر اساس بازنگری اخیر بانک مرکزی بروزرسانی شده و در نتیجه با مقادیر گزارش شده در دوره‌های قبلی اندکی تفاوت دارد. همچنین با توجه به ماهیت سری‌زمانی داده‌ها برای حذف اثر نوسانات فصلی و آشکارسازی روندهای اصلی، عملیات فصلی‌زدایی انجام شده است. به همین منظور با استفاده از روش TRAMO/SEATS شاخص‌های با تعدیل فصلی نیز به گزارش اضافه شده‌اند.

۲. شاخص کل موجودی انبار و صنایع منتخب

۱-۲. شاخص کل موجودی انبار صنعت

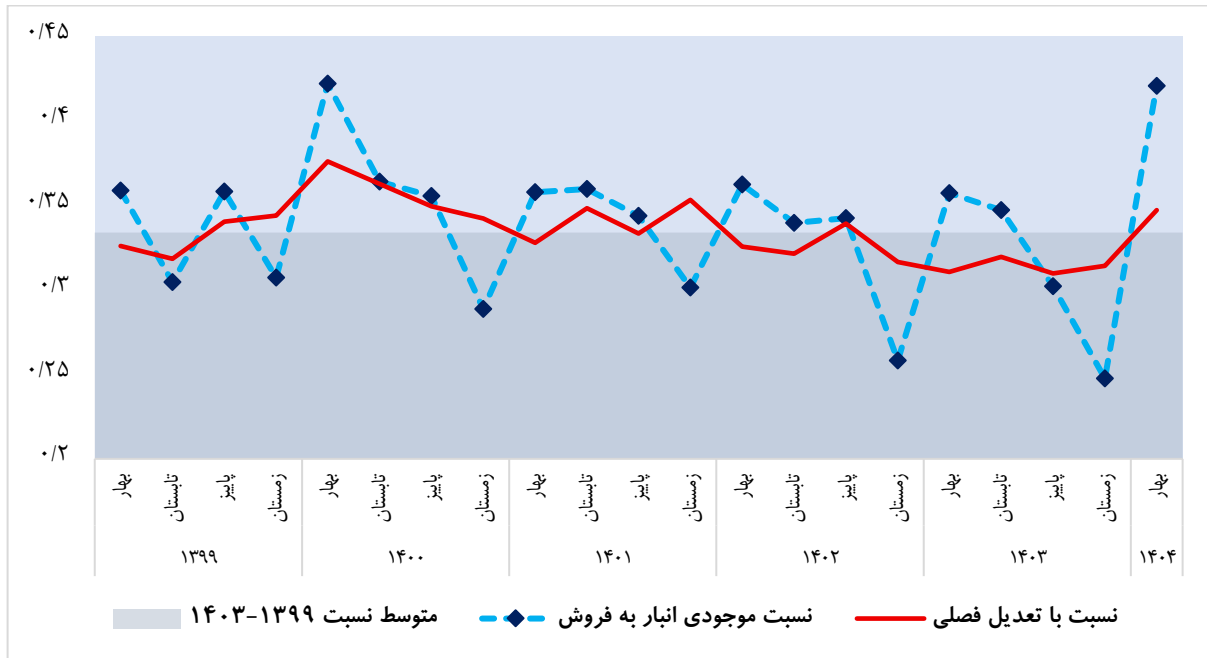
شاخص موجودی انبار بخش صنعت مبتنی بر اطلاعات منتشر شده در صورت‌های مالی شرکت‌های بورسی در بهار ۱۴۰۴ با ثبت رقم ۱۵۴.۱ نسبت به فصل مشابه سال قبل افزایش ۲ درصدی نشان می‌دهد. همچنین این شاخص نسبت به فصل قبل (زمستان ۱۴۰۳) افزایش حدود ۳۰ درصدی را تجربه نموده است که با توجه به روند فصلی افزایش موجودی انبار در آغاز هر سال قابل انتظار بوده است. با این حال شاخص تعدیل‌شده فصلی موجودی انبار نیز نشان می‌دهد با حذف اثرات فصلی این شاخص در بهار ۱۴۰۴ نسبت به زمستان ۱۴۰۳ روند صعودی داشته است.

شکل ۱. نمودار شاخص کل موجودی انبار صنعت

همانگونه که در شکل ۲ دیده می‌شود نسبت موجودی انبار به فروش صنعت در بهار ۱۴۰۴ برابر ۰.۴۲ بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل (۰.۳۶) به اندازه ۰.۰۶ افزایش یافته است. همچنین نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۳ (۰.۲۸) به اندازه ۰.۱۴ افزایش داشته که با توجه به روند فصلی افزایشی موجودی انبار بهار نسبت به زمستان قابل انتظار بوده است. با حذف اثرات فصلی نیز نسبت موجودی انبار در فصل بهار افزایشی بوده است. ضمن اینکه شاخص تعدیل‌شده فصلی که در پنج دوره قبلی (زمستان ۱۴۰۲ تا زمستان ۱۴۰۳) همواره کمتر از متوسط بلندمدت این شاخص بوده در

بهار ۱۴۰۴ به بالاتر از متوسط افزایش پیدا کرده است و روند صعودی ملایم به خود گرفته است. به طور کلی می‌توان گفت که در فصل بهار ۱۴۰۴ تولیدکنندگان صنعتی حدود ۴۲ درصد از میزان فروش خود را به شکل موجودی انبار نگهداری کرده‌اند.

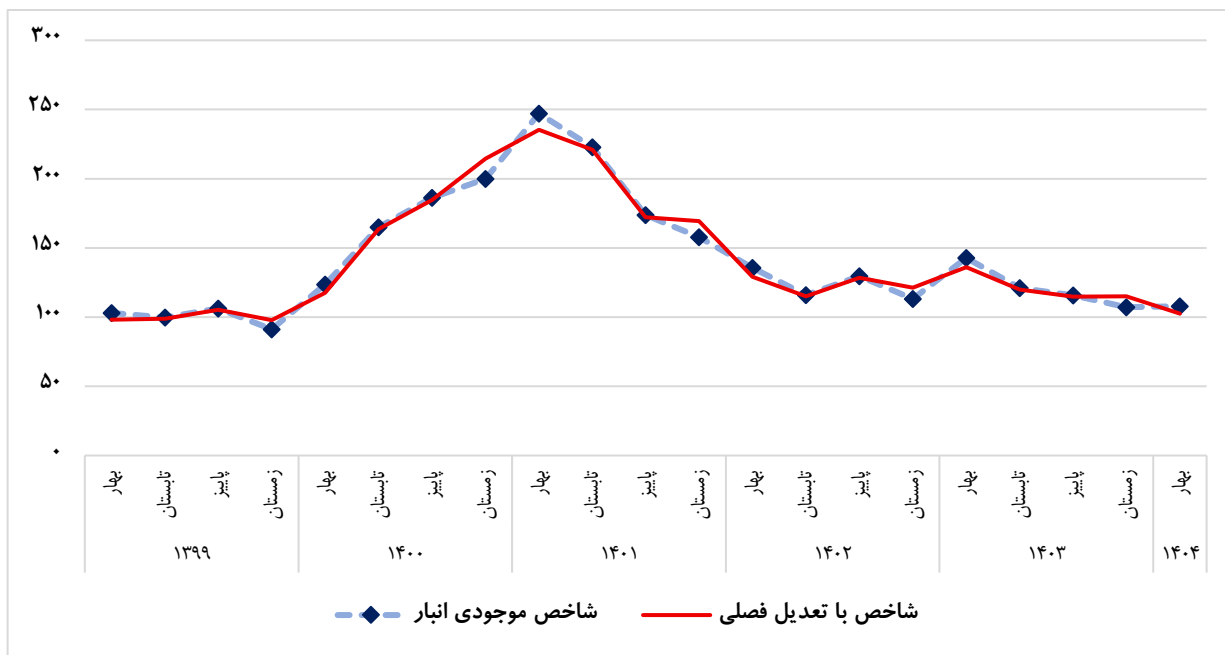

شکل ۲. نمودار شاخص کل نسبت موجودی انبار به فروش صنعت

*روند متوسط فصلی از میانگین نسبت‌های هر فصل در تمام بازه مورد مطالعه به دست می‌آید.

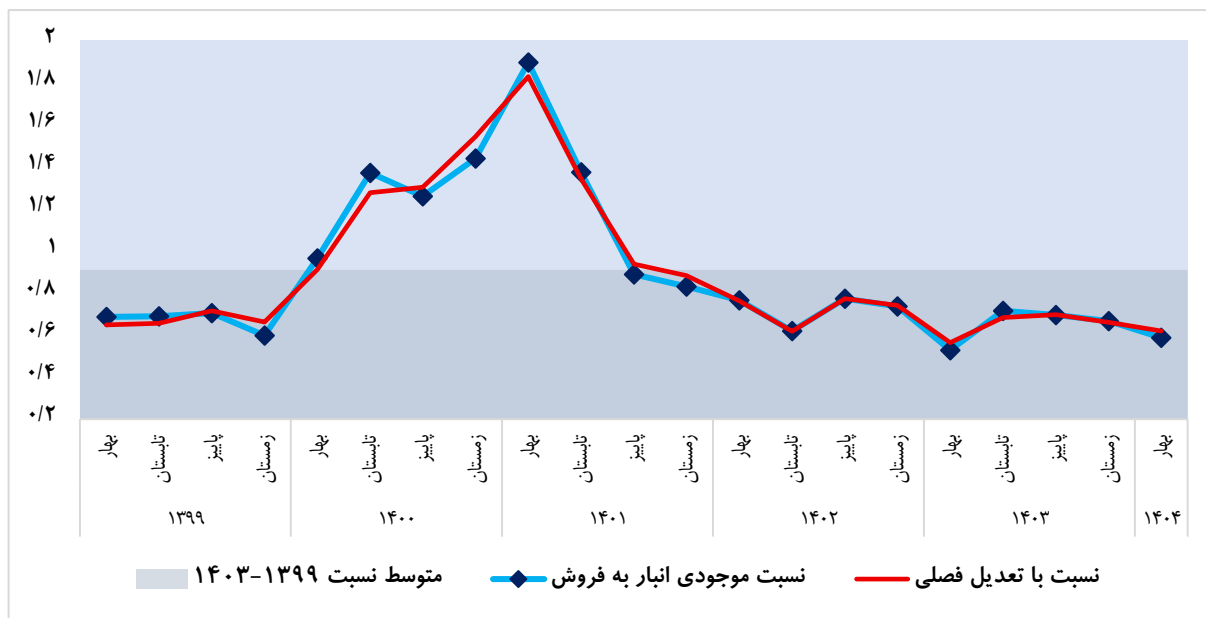
۲-۲. شاخص کل موجودی انبار معدن

شاخص موجودی انبار بخش معدن مبتنی بر اطلاعات منتشر شده در صورت‌های مالی شرکت‌های بورسی در بهار ۱۴۰۴ عدد ۱۰۷.۸ را نشان می‌دهد؛ که کاهش ۲۴.۵ درصدی را نسبت به فصل مشابه سال قبل ثبت کرده است. هرچند که مقدار شاخص نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۳ تغییر محسوسی نداشته است اما بررسی شاخص تعدیل‌شده فصلی در طول یک سال گذشته روند کاهشی ملایم را نشان می‌دهد. که از سقف تاریخی خود در سال ۱۴۰۱ فاصله زیادی دارد.

شکل ۳. نمودار شاخص کل موجودی انبار معدن

شاخص نسبت موجودی انبار به فروش معدن در بهار ۱۴۰۴ با ۰.۰۶ افزایش نسبت به فصل مشابه سال قبل مقدار ۰.۵۹ را نشان می‌دهد و ۰.۰۸ نسبت به زمستان ۱۴۰۳ کاهش داشته است. با توجه به نسبت موجودی انبار با تعدیل فصلی در دو سال گذشته روند ملایم نزولی دیده می‌شود که همواره پایین‌تر از متوسط نسبت دوره ۱۳۹۹-۱۴۰۳ قرار داشته است. با توجه به این شاخص، در بهار ۱۴۰۴ به اندازه حدود ۵۹ درصد از فروش به شکل موجودی انبار نگهداری شده است.

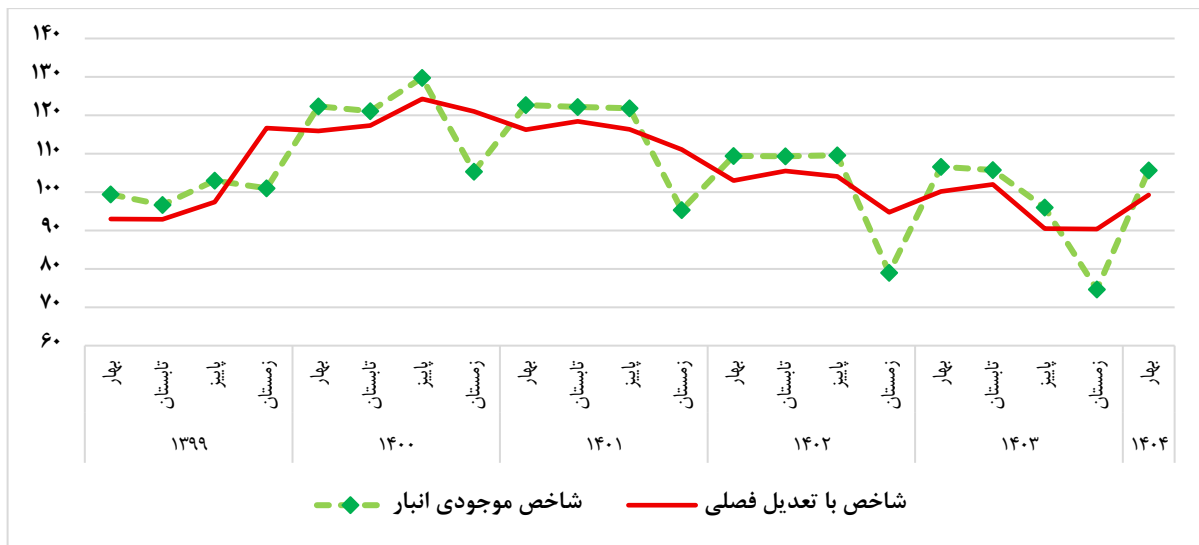

شکل ۴. نمودار شاخص کل نسبت موجودی انبار به فروش معدن

* روند متوسط فصلی از میانگین نسبت‌های هر فصل در تمام بازه مورد مطالعه به دست می‌آید.

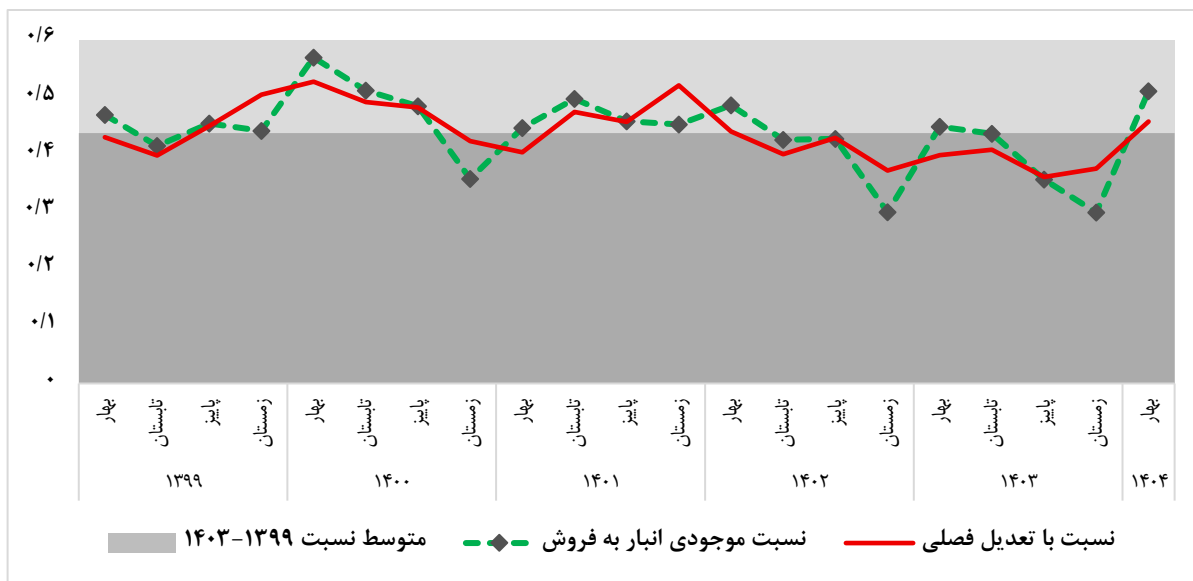
۳-۲. شاخص موجودی انبار صنعت فلزات پایه

شاخص موجودی انبار فلزات پایه در بهار روی مقدار ۱۰۵.۷ قرار گرفته است و ۱ درصد نسبت به فصل مشابه سال قبل کاهش یافته است. با اینکه به شکل تاریخی هر دو شاخص تعدیل‌نشده و تعدیل‌فصلی شده در فصل بهار نسبت به زمستان رشد پیدا کرده‌اند اما بررسی نمودار تعدیل‌شده فصلی نشان می‌دهد در طول سه سال گذشته یک روند کاهشی بر نمودار حاکم بوده است.

شکل ۵. نمودار شاخص موجودی انبار صنعت فلزات پایه

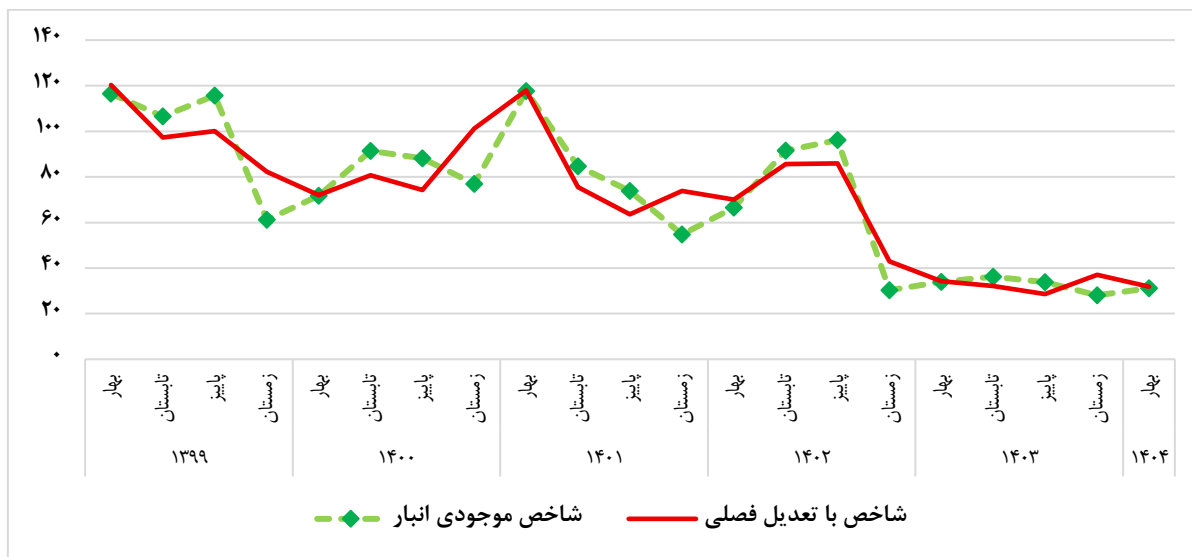
نسبت موجود انبار به فروش نسبت به فصل مشابه سال قبل ۰.۰۶ افزایش یافته است و روی ۰.۵۱ قرار گرفته است، یعنی بنگاه‌ها نسبت به فصل گذشته نسبت بیشتری از مقدار فروش را به شکل موجودی انبار نگهداری کرده‌اند. با اینکه در طول دو سال گذشته نسبت تعدیل‌شده فصلی موجودی انبار به فروش از متوسط نسبت دوره پنج ساله ۱۳۹۹-۱۴۰۳ پایین‌تر بوده است اما یک روند ملایم افزایشی را نشان می‌دهد به طوری که در بهار ۱۴۰۴ به بالاتر از متوسط صعود کرده است.

شکل ۶. نمودار نسبت موجودی انبار به فروش صنعت فلزات پایه

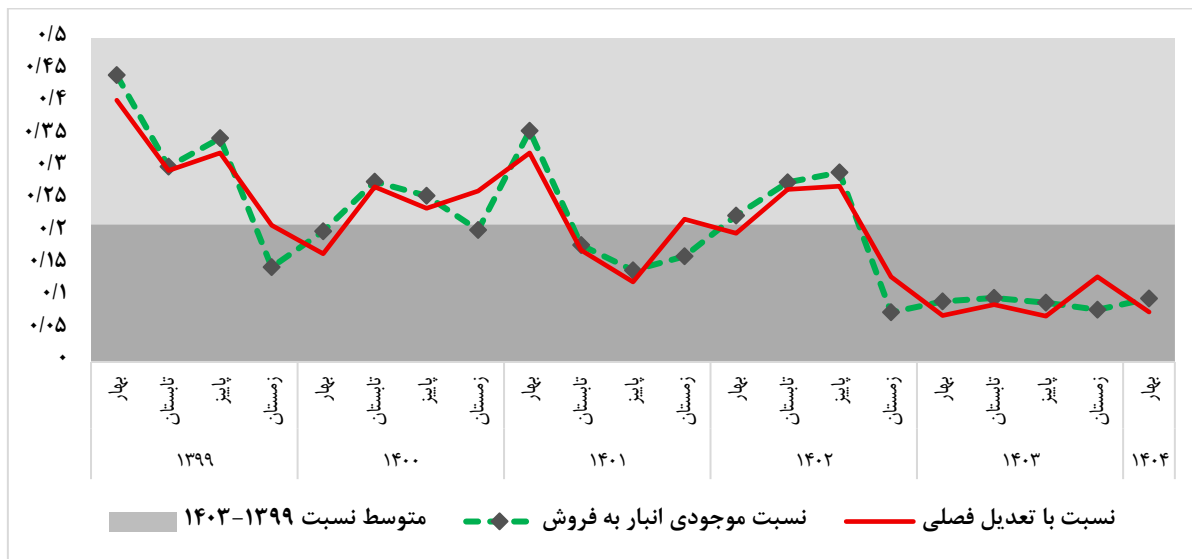
۴-۲. شاخص موجودی انبار صنعت کک و پالایش

شاخص موجودی انبار محصولات پالایشی در بهار ۱۴۰۴ روی ۳۱.۲ قرار می‌گیرد که نسبت به فصل مشابه سال قبل کاهش ۸ درصدی داشته است. با این حال شاخص در یک سال گذشته روند باثباتی داشته و نسبت به سال‌های قبل مقادیر پایین‌تری ثبت کرده است؛ به طوری که شاخص در چهار سال گذشته بین مقادیر ۶۰ تا ۱۲۰ در نوسان بوده اما در طول یک سال گذشته از محدوده ۴۰ فراتر نرفته است. شاخص با تعدیل فصلی نیز به همین ترتیب در طول یک سال گذشته وضعیت باثباتی داشته است.

شکل ۷. نمودار شاخص موجودی انبار صنعت کک و پالایش

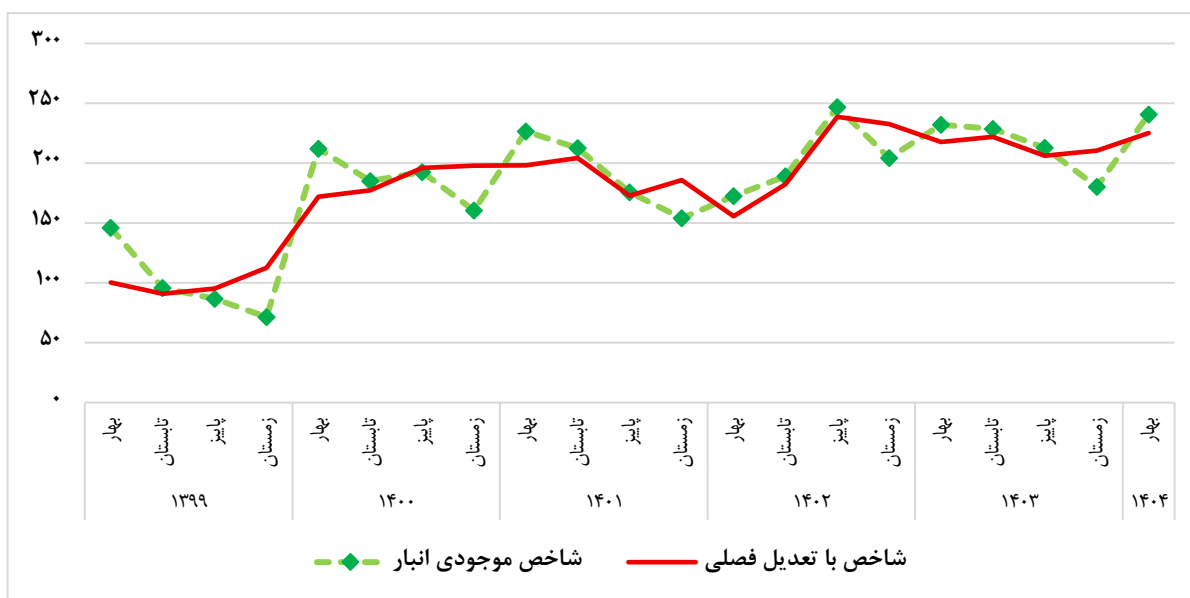
نسبت موجودی انبار به فروش نیز به مانند شاخص موجودی انبار روند مشابهی طی کرده است. به طوری که در بهار ۱۴۰۴ حدود ۰.۱ بوده و در یک سال گذشته روند باثباتی داشته است. نسبت موجودی انبار به فروش از زمستان ۱۴۰۲ همواره پایین‌تر از متوسط نسبت دوره ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ بوده و تغییر قابل توجهی نداشته است.

شکل ۸. نسبت موجودی انبار صنعت کک و پالایش

۲-۵. شاخص موجودی انبار صنعت محصولات شیمیایی (بجز دارو)

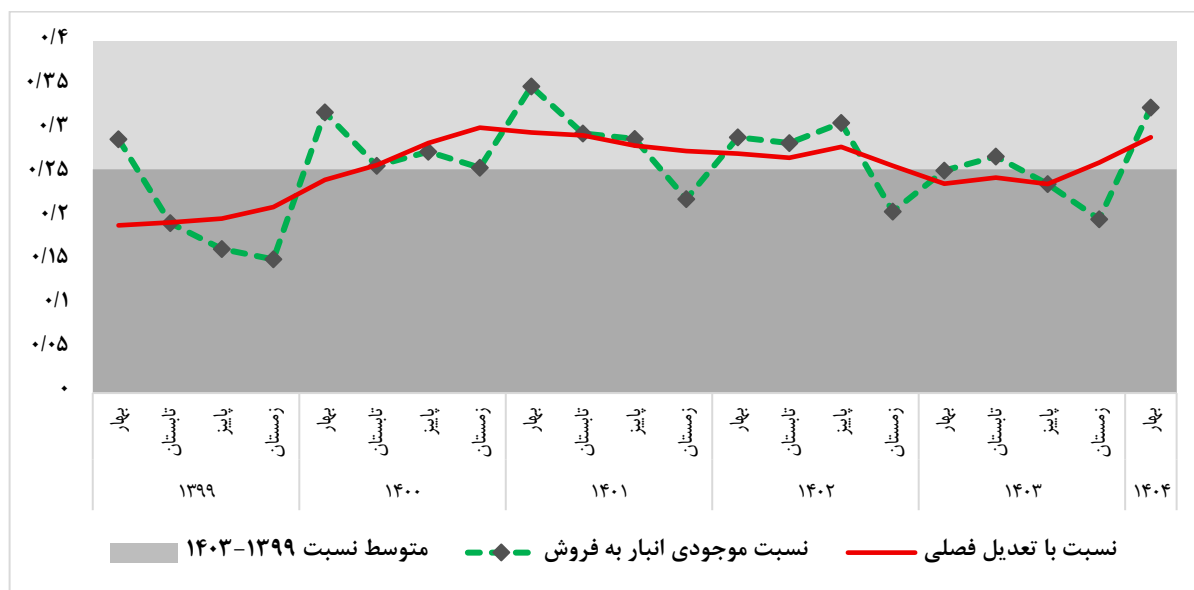
شاخص موجودی انبار محصولات شیمیایی (بجز دارو) در بهار ۱۴۰۴ روی مقدار ۲۴۰.۷ قرار می‌گیرد که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۳.۷ درصد رشد داشته است و در مقایسه با فصل زمستان ۱۴۰۳ نیز به طور قابل انتظار مقدار شاخص افزایشی بوده و ۳۳ درصد رشد داشته است. نمودار تعدیل‌شده فصلی نیز یک روند با ثبات را در محدوده ۲۰۰ تا ۲۵۰ نشان می‌دهد که در سه فصل اخیر روند ملایم افزایشی داشته است.

شکل ۹. نمودار شاخص موجودی انبار صنعت محصولات شیمیایی (بجز دارو)

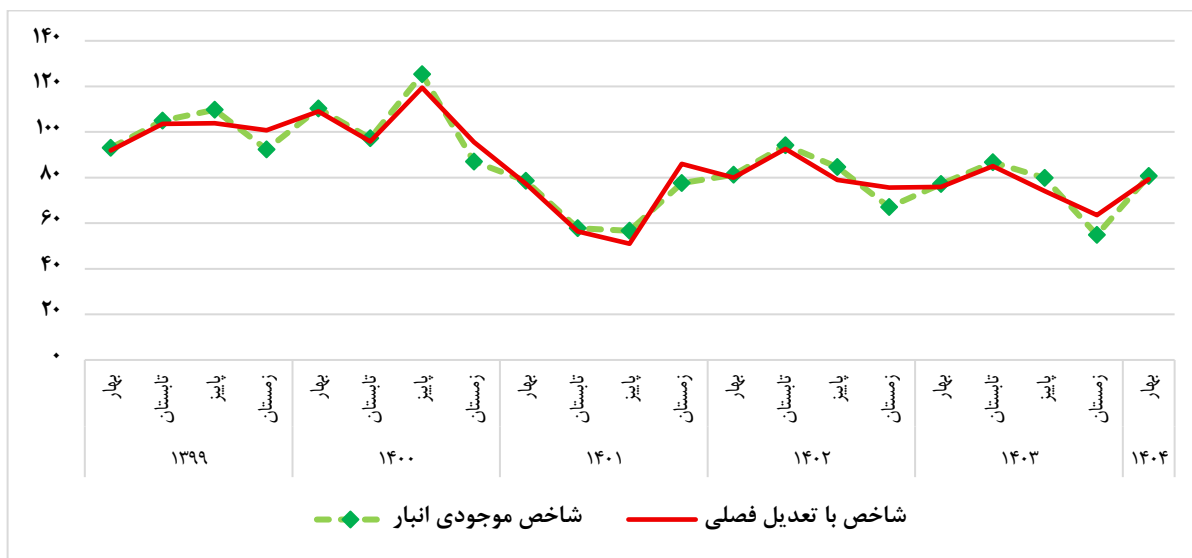
نسبت موجودی انبار به فروش نیز در بهار ۱۴۰۴ با قرارگیری روی ۰.۳۳ نسبت به فصل مشابه سال قبل ۰.۰۸ افزایش پیدا کرده است. به طور تاریخی مقدار شاخص در فصل بهار نسبت به فصل قبل افزایش می‌یافته در بهار ۱۴۰۴ نیز ۰.۱۳ نسبت به زمستان ۱۴۰۳ افزایش یافته است. روند نسبت تعدیل شده فصلی در یک سال گذشته افزایش ملایم نشان می‌دهد با اینکه نسبت موجودی انبار به فروش در سال ۱۴۰۳ زیر متوسط نسبت دوره پنج ساله قرار داشته در فصل بهار ۱۴۰۴ این نسبت به بالاتر از متوسط رسیده است.

شکل ۱۰. نمودار نسبت موجودی انبار به فروش صنعت محصولات شیمیایی (بجز دارو)

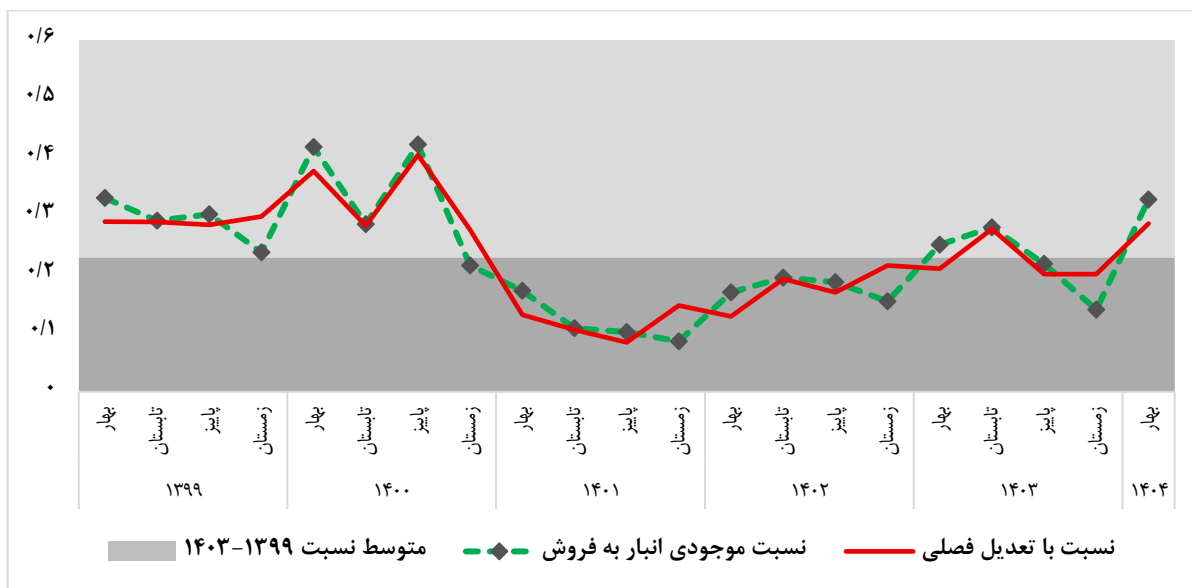
۲-۶. شاخص موجودی انبار صنعت خودرو و قطعات

مقدار شاخص موجودی انبار در بهار ۱۴۰۴ برابر ۸۰.۶ است که نسبت به فصل مشابه سال قبل تغییر محسوسی نداشته اما شاخص نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۳ به طور قابل انتظار ۰.۲۶ افزایش یافته است. اما روند شاخص موجودی انبار تعدیل شده فصلی در دو سال گذشته کاهش ملایم را نشان می‌دهد اگرچه در فصل بهار ۱۴۰۴ نسبت به زمستان ۱۴۰۳ افزایش یافته است.

شکل ۱۱. نمودار شاخص موجودی انبار صنعت خودرو و قطعات

نسبت موجودی انبار به فروش در بهار ۱۴۰۴ با افزایش ۰.۰۸ نسبت به فصل مشابه سال قبل به مقدار ۰.۳۳ رسیده است و نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۳ نیز به طور قابل انتظار ۰.۱۹ افزایش یافته است. بررسی نسبت موجودی انبار به فروش تعدیل شده در سه سال گذشته یک روند صعودی را نشان می‌دهد؛ به طوری که در بهار ۱۴۰۴ از متوسط نسبت دوره پنج ساله اخیر بالاتر قرار گرفته است.

شکل ۱۲. نمودار نسبت موجودی انبار به فروش صنعت خودرو و قطعات

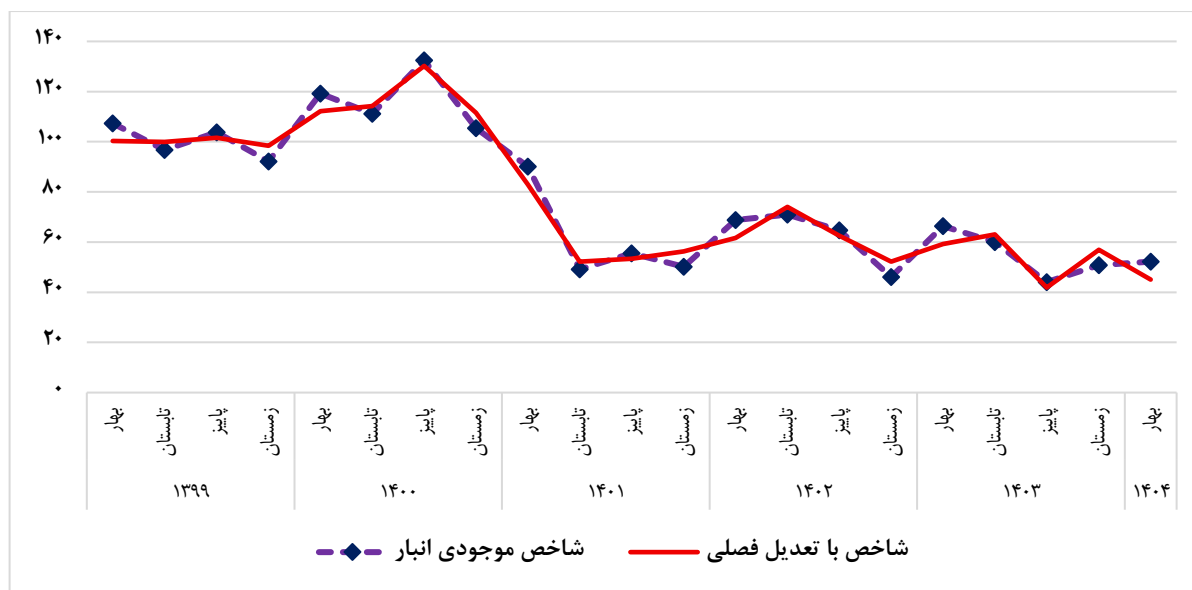
۳. شاخص موجودی انبار با تفکیک اختصاصی محصولات

۳-۱. کالاهای مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌ای

منظور از کالای مصرفی آن است که بدون هیچ‌گونه تغییری در آن، قابلیت مصرف داشته باشد. کالاهای مصرفی شامل لوازم برقی خانگی، خودروی سواری سبک، دارو، شوینده‌ها، محصولات بهداشتی و مواد غذایی است که به طور مستقیم مصرف می‌شود. بر خلاف کالای مصرفی، کالای واسطه‌ای توسط کارخانه‌های تولیدی خریداری می‌شود و برای تولید کالاهای نهایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای مثال از فولاد در صنعت خودروسازی استفاده می‌شود. در صورتی که شوک از سمت تقاضا به اقتصاد وارد شود ابتدا تقاضای کالاهای مصرفی و سپس واسطه‌ای اثر می‌پذیرد. اما اگر شوک از سمت عرضه باشد؛ ابتدا کالاهای واسطه‌ای و سپس کالاهای مصرفی تحت تاثیر قرار می‌گیرند. در نهایت کالاهای سرمایه‌ای نوعی کالای بادوام هستند که در فرآیند تولید سایر کالاها و خدمات مورد استفاده قرار می‌گیرد و مستقیم مصرف نمی‌شود. از جمله این کالاها می‌توان به تجهیزات برقی غیرخانگی، خودروهای سنگین و ماشین‌آلات صنعتی اشاره کرد. شایان ذکر است با توجه به اینکه شاخص موجودی انبار کل صنعت با میانگین‌گیری وزنی محاسبه می‌شود این امکان وجود دارد که میانگین شاخص‌های موجودی انبار محصولات مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌ای با شاخص موجودی انبار کل صنعت برابر نباشد.

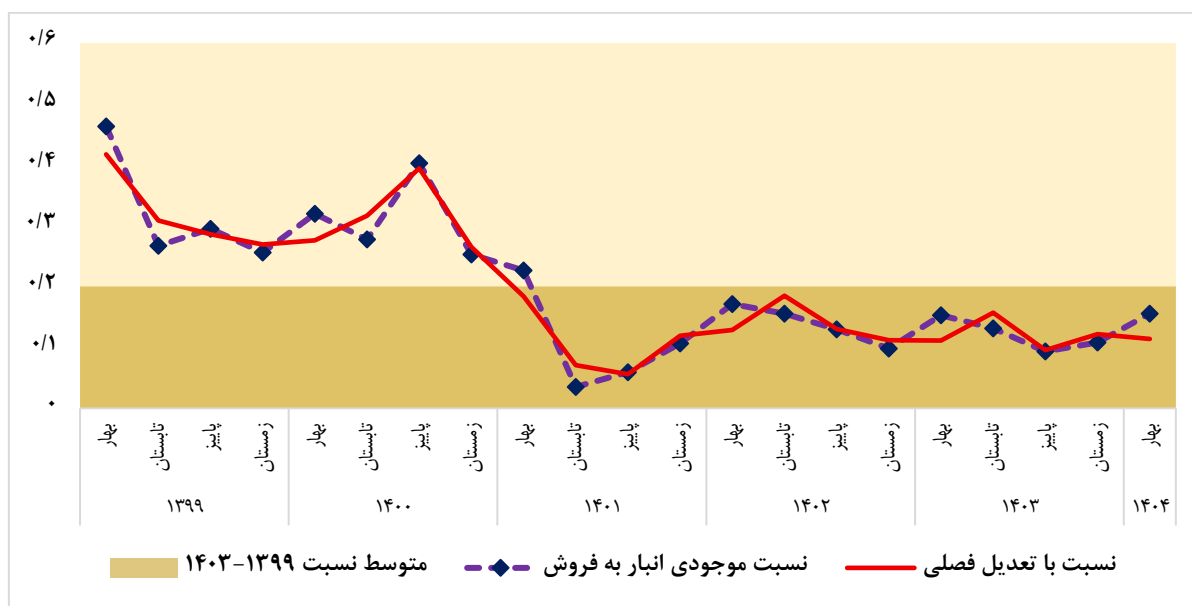
۳-۱-۱. شاخص موجودی انبار کالاهای مصرفی

این شاخص در بهار ۱۴۰۴ معادل ۵۱.۲ است که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۲۱ درصد کاهش داشته است. با دقت در نمودار با تعدیل فصلی دو سال گذشته این شاخص روند کاهنده قابل مشاهده است. به طوری که شاخص با تعدیل فصلی از ۶۱.۷ در بهار ۱۴۰۲ به ۴۵.۱ در بهار ۱۴۰۴ رسیده است. در این نمودار کاهش موجودی انبار پس از طی دوره کرونا مشهود است.

شکل ۱۳. نمودار شاخص موجودی انبار کالاهای مصرفی

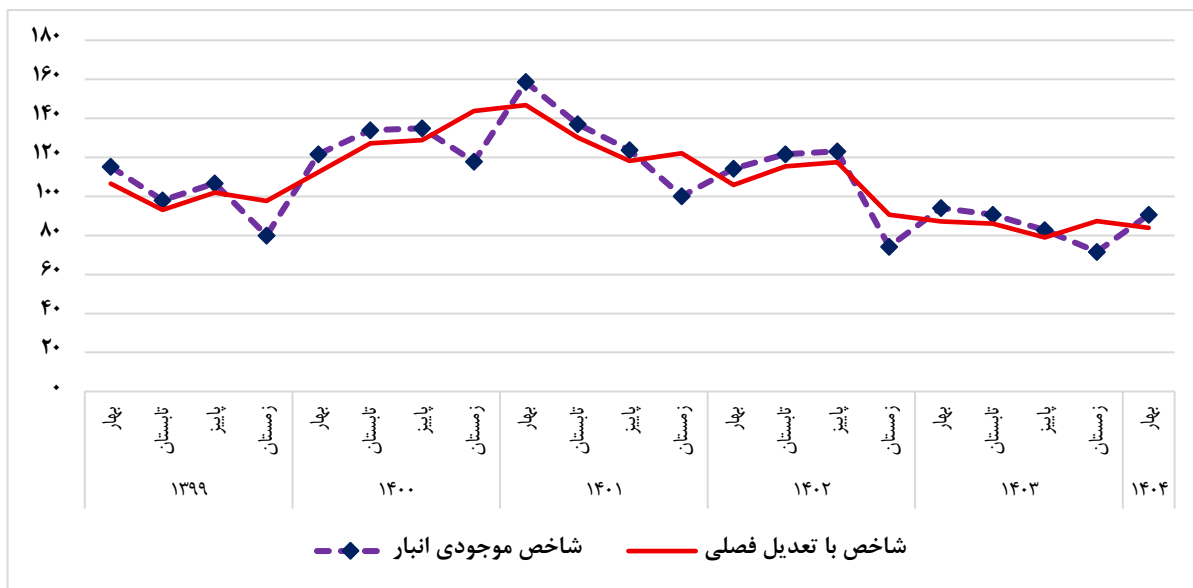
در بهار ۱۴۰۴ نسبت موجودی انبار به فروش ۰.۱۶ است که وضعیت بدون تغییر نسبت به فصل مشابه سال قبل و افزایش ۰.۰۵ نسبت به زمستان ۱۴۰۳ داشته است. معمولاً نسبت موجودی انبار به فروش در کالاهای مصرفی بسیار پایین است؛ زیرا که ماهیت مصرفی محصولات و امکان انقضای آن انگیزه نگهداری به شکل موجودی انبار را پایین می‌آورد. با این حال یک روند با ثبات و به صورت کاهشی ملایم در نمودار نسبت موجودی انبار به فروش تعدیل‌شده فصلی قابل مشاهده است که در سه سال اخیر همواره از متوسط نسبت دوره پایین‌تر بوده است.

شکل ۱۴. نمودار نسبت موجودی انبار به فروش کالاهای مصرفی

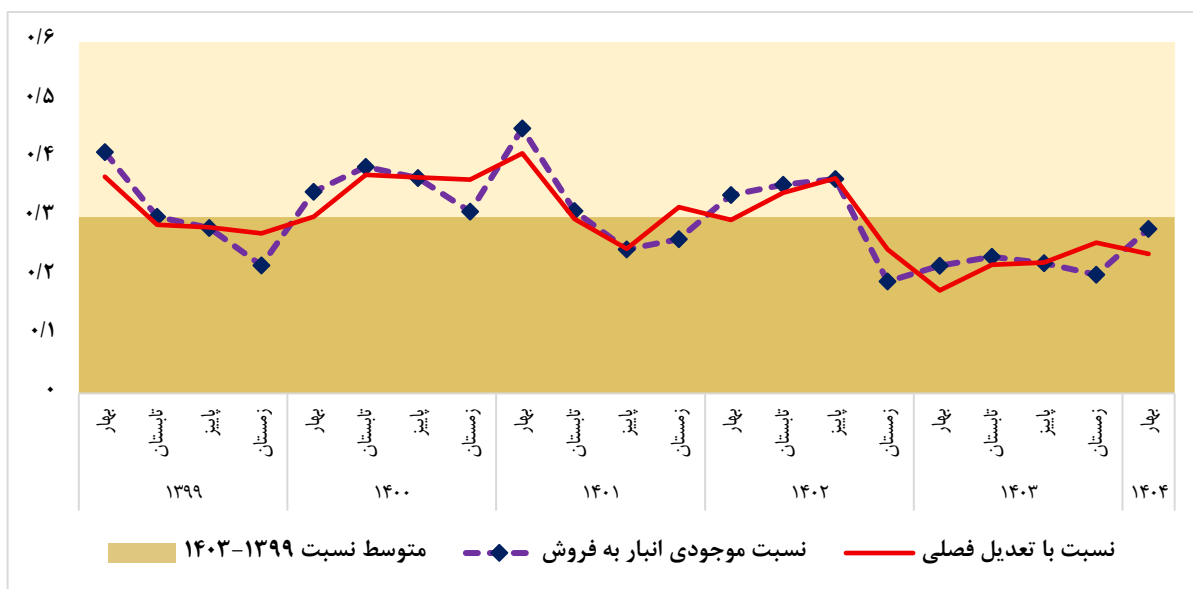
۳-۱-۲. شاخص موجودی انبار کالاهای واسطه‌ای

شاخص موجودی انبار کالاهای واسطه‌ای در بهار ۱۴۰۴ معادل ۹۰.۶ است که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۳.۸ درصد کاهش و به طور قابل انتظار نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۳ حدود ۲۷ درصد افزایش داشته است. بر اساس نمودار تعدیل فصلی این شاخص از بهار ۱۴۰۱ یک روند کاهشی داشته است.

شکل ۱۵. نمودار شاخص موجودی انبار کالاهای واسطه‌ای

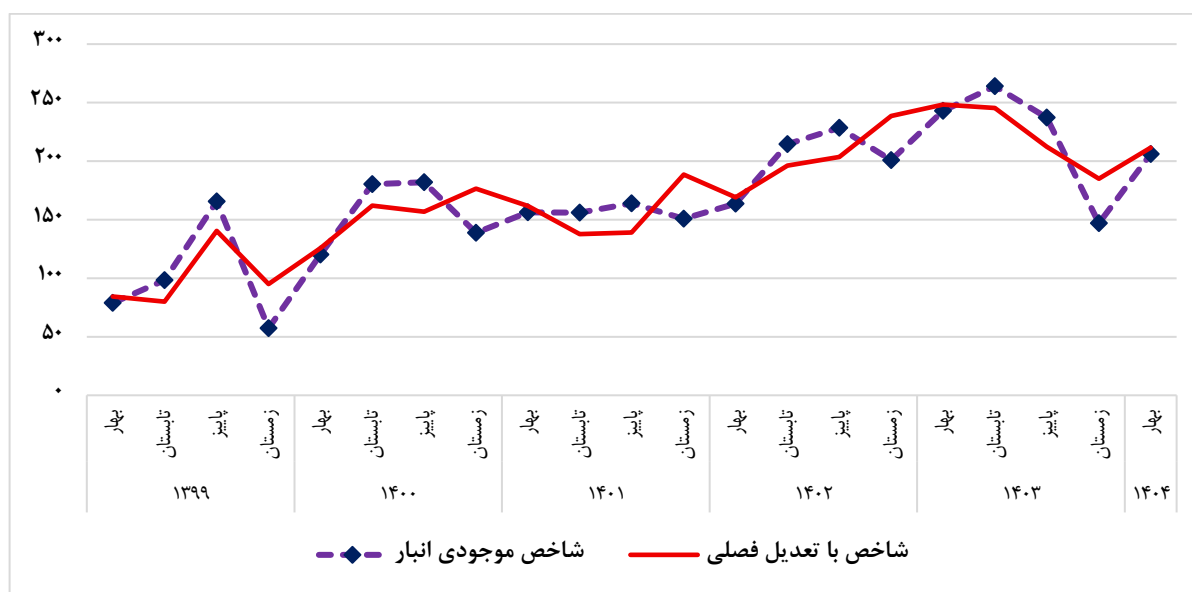
به همین ترتیب نسبت موجودی انبار به فروش کالاهای واسطه‌ای روی عدد ۰.۲۸ قرار گرفته است که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۰.۰۶ و نسبت به زمستان ۱۴۰۳ به اندازه ۰.۰۸ افزایش داشته است. با این حال در طول یک سال گذشته نسبت موجودی انبار به فروش با تعدیل فصلی پایین‌تر از مقدار متوسط نسبت در بازه ۱۳۹۹-۱۴۰۳ بوده است و روند نمودار تعدیل‌شده فصلی حاکی از تداوم روند کاهشی در طول سه سال گذشته است.

شکل ۱۶. نمودار نسبت موجودی انبار به فروش کالاهای واسطه‌ای

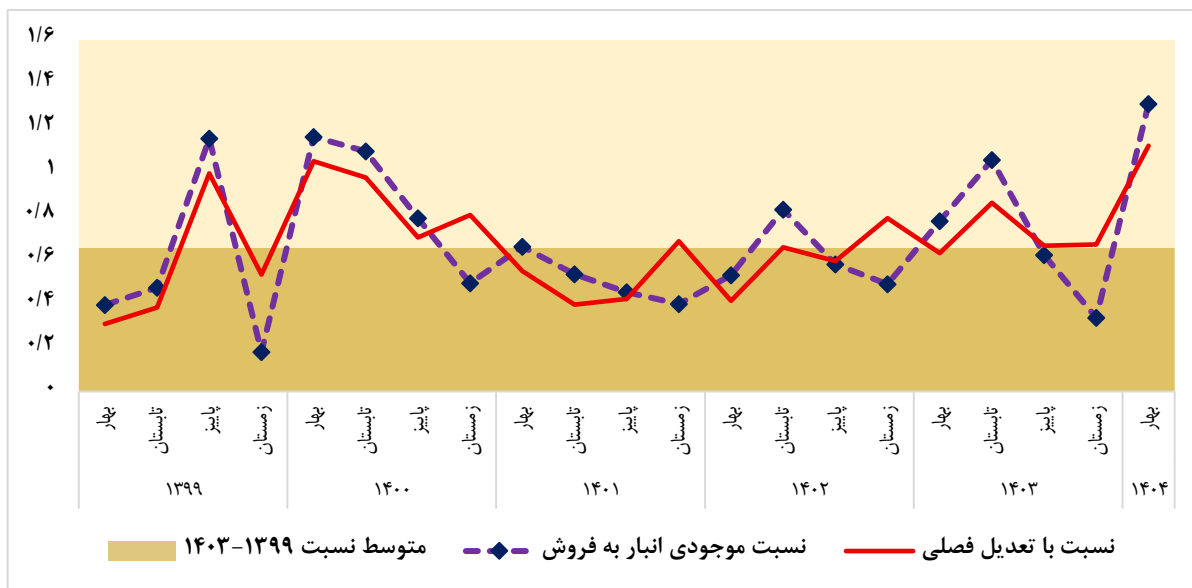
۳-۱-۳. شاخص موجودی انبار کالاهای سرمایه‌ای

شاخص موجودی انبار کالاهای سرمایه‌ای در بهار ۱۴۰۴ روی مقدار ۲۰۶.۱ قرار گرفته که نسبت به فصل مشابه سال قبل کاهش ۱۵.۲ درصدی داشته است اما به طور قابل انتظار نسبت به زمستان ۱۴۰۳ افزایش ۴۰.۱ درصدی داشته است. با اینکه شاخص که در طول ۴ سال گذشته روند صعودی داشته است اما بر اساس نمودار تعدیل‌شده فصلی از بهار ۱۴۰۳ روند نزولی به خود گرفته است.

شکل ۱۷. نمودار شاخص موجودی انبار کالاهای سرمایه‌ای

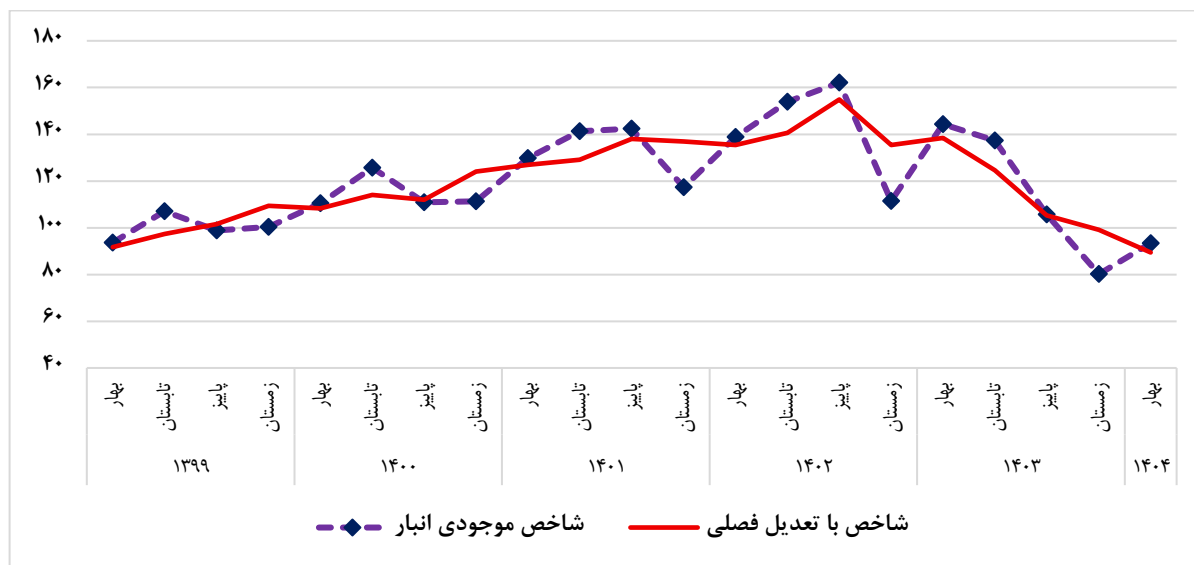
شاخص نسبت موجودی انبار به فروش نیز عدد ۱.۳۱ را نشان می‌دهد که ۰.۵۳ بالاتر از نسبت بهار سال قبل و ۰.۹۷ بالاتر از فصل زمستان سال ۱۴۰۳ است؛ نسبت موجودی انبار به فروش تعدیل‌شده فصلی نیز یک روند صعودی را در سه سال گذشته نشان می‌دهد که بالاتر از مقدار متوسط نسبت در طول دوره پنج ساله ۱۳۹۹-۱۴۰۳ قرار دارد.

شکل ۱۸. نمودار نسبت موجودی انبار به فروش کالاهای سرمایه‌ای

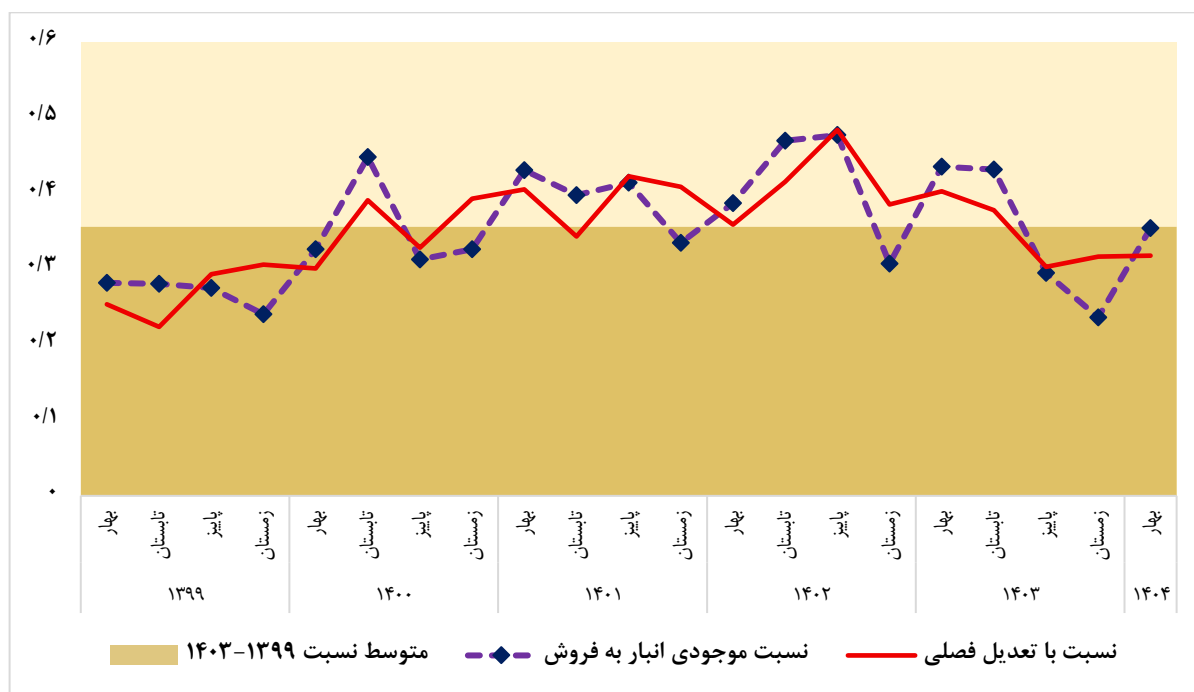
۲-۳. نهاده‌های ساختمانی

با توجه به اهمیت بخش مسکن در کشور گروه اقتصاد کلان نهاده‌هایی که در بخش ساختمان به کار می‌رود را به صورت مجزا استخراج کرده است تا با محاسبه شاخص موجودی انبار این نهاده‌ها از وضعیت رونق و رکود در بخش مسکن اطلاعات بیشتری کسب کند. همانطوری که نمودارها نشان می‌دهند؛ شاخص در بهار ۱۴۰۴ مقدار ۹۳.۴ را نشان می‌دهد که حدود ۳۵ درصد نسبت به فصل مشابه سال قبل کاهش داشته است. این شاخص بر اساس روند تاریخی در فصل بهار ۱۴۰۴ به طور قابل انتظار نسبت به زمستان ۱۴۰۳ حدود ۱۶.۵ درصد افزایش یافته است. شاخص موجودی انبار با تعدیل فصلی نهاده‌های ساختمانی تا فصل پاییز سال ۱۴۰۲ از یک روند صعودی با شیب ملایم برخوردار بوده است اما پس از آن روند نزولی پیدا کرده است.

شکل ۱۹. نمودار شاخص موجودی انبار نهاده‌های ساختمانی

نسبت موجودی انبار به فروش نیز در بهار ۱۴۰۴ برابر ۰.۳۵ است که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۰.۰۹ کاهش و نسبت به فصل زمستان ۱۴۰۳ به طور قابل انتظار ۰.۰۸ افزایش داشته است. نمودار نسبت تعدیل‌شده فصلی نیز در سه دوره اخیر پایین‌تر از متوسط نسبت دوره پنج ساله ۱۳۹۹-۱۴۰۳ بوده و از پاییز ۱۴۰۲ روند نزولی داشته است.

شکل ۲۰. نمودار نسبت موجودی انبار به فروش نهاده‌های ساختمانی

۴. پیوست

۴-۱. جدول مقادیر شاخص موجودی انبار

سال	۱۴۰۰				۱۴۰۱				۱۴۰۲				۱۴۰۳				۱۴۰۴
	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	بهار
شاخص کل معدن	۱۲۳.۵	۱۶۵.۱	۱۸۶.۳	۲۰۰.۰	۲۴۷.۱	۲۲۲.۹	۱۷۳.۷	۱۵۷.۸	۱۳۵.۶	۱۱۶.۰	۱۲۹.۶	۱۱۳.۲	۱۴۲.۸	۱۲۱.۰	۱۱۵.۸	۱۰۷.۲	۱۰۷.۸
شاخص کل صنعت	۱۴۱.۴	۱۳۵.۹	۱۳۸.۹	۱۱۹.۸	۱۴۳.۶	۱۴۳.۲	۱۳۲.۷	۱۱۳.۳	۱۲۶.۷	۱۳۵.۰	۱۵۲.۰	۱۲۶.۵	۱۵۱.۱	۱۵۰.۰	۱۳۸.۵	۱۱۷.۴	۱۵۴.۱
صنعت چوب و کاغذ	۲۱۲.۴	۱۵۷.۴	۸۴.۵	۱۲۱.۱	۱۴۳.۷	۲۱۶.۷	۱۶۳.۸	۱۱۲.۰	۱۶۷.۶	۲۳۲.۱	۳۳۵.۴	۲۵۳.۶	۳۰۵.۹	۳۶۰.۵	۲۴۷.۵	۱۲۴.۶	۲۸۲.۸
صنعت کک و پالایش	۷۱.۸	۹۱.۳	۸۸.۱	۷۶.۹	۱۱۷.۶	۸۴.۶	۷۳.۸	۵۴.۸	۶۶.۶	۹۱.۵	۹۶.۱	۳۰.۲	۳۴.۰	۳۶.۲	۳۳.۸	۲۸.۱	۳۱.۲
صنعت شیمیایی (بجز دارو)	۲۱۲.۲	۱۸۵.۰	۱۹۲.۵	۱۶۰.۶	۲۲۶.۵	۲۱۲.۷	۱۷۵.۷	۱۵۴.۰	۱۷۲.۶	۱۸۹.۰	۲۴۶.۸	۲۰۴.۴	۲۳۲.۲	۲۲۸.۷	۲۱۲.۹	۱۸۰.۴	۲۴۰.۷
صنعت دارو	۱۲۱.۸	۱۰۲.۹	۵۳.۳	۵۷.۶	۴۳.۵	۵۶.۵	۵۱.۹	۸۲.۹	۹۳.۵	۱۰۲.۰	۱۲۶.۳	۱۴۸.۴	۱۳۰.۵	۱۳۲.۵	۴۸.۸	۱۴۱.۸	۶۳.۹
صنعت لاستیک و پلاستیک	۹۳.۶	۸۸.۴	۱۰۸.۵	۱۳۲.۰	۱۱۶.۸	۹۹.۱	۹۶.۷	۱۲۱.۴	۱۱۱.۲	۱۲۳.۳	۱۰۸.۵	۱۳۳.۵	۱۴۹.۴	۱۲۱.۳	۱۲۸.۷	۱۳۹.۵	۱۴۵.۹
صنعت کانی غیر فلزی	۶۱.۹	۶۸.۹	۶۹.۸	۷۳.۸	۱۲۹.۲	۱۱۶.۳	۱۶۳.۰	۱۹۹.۱	۲۰۱.۱	۲۱۶.۲	۲۳۳.۳	۲۳۳.۹	۳۱۰.۱	۲۹۴.۵	۳۰۹.۰	۲۸۵.۴	۳۶۰.۷
صنعت فلزات پایه	۱۲۲.۳	۱۲۱.۱	۱۲۹.۸	۱۰۵.۳	۱۲۲.۶	۱۲۲.۲	۱۲۱.۸	۹۵.۳	۱۰۹.۴	۱۰۹.۳	۱۰۹.۵	۷۹.۰	۱۰۶.۶	۱۰۵.۸	۹۶.۰	۷۴.۶	۱۰۵.۷
صنعت تجهیزات برقی	۱۱۰.۸	۱۲۹.۷	۱۲۳.۶	۱۰۴.۳	۱۰۷.۰	۱۲۱.۴	۱۲۹.۹	۸۸.۶	۱۱۵.۴	۱۲۰.۱	۱۲۹.۰	۱۱۲.۳	۱۲۷.۲	۱۲۳.۲	۱۴۳.۸	۱۱۰.۳	۱۳۸.۲
صنعت ماشین‌آلات و تجهیزات	۴۸.۵	۱۱۳.۱	۱۱۷.۲	۹۵.۵	۸۱.۳	۸۶.۲	۱۰۰.۱	۱۰۰.۲	۱۱۱.۸	۷۸.۱	۸۹.۲	۱۳۶.۶	۱۲۱.۵	۱۳۳.۸	۱۶۸.۹	۱۴۰.۴	۲۲۰.۶
صنعت خودرو و قطعات	۱۱۰.۳	۹۷.۲	۱۲۵.۳	۸۷.۱	۷۸.۵	۵۷.۸	۵۶.۷	۷۷.۶	۸۱.۳	۹۴.۲	۸۴.۷	۶۷.۱	۷۷.۲	۸۶.۷	۷۹.۸	۵۴.۸	۸۰.۶

۲-۴. جدول مقادیر شاخص نسبت موجودی انبار به فروش

سال	۱۴۰۰				۱۴۰۱				۱۴۰۲				۱۴۰۳				۱۴۰۴
	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	بهار	تابستان	پاییز	زمستان	بهار
شاخص کل معدن	۰.۹۶	۱.۳۷	۱.۲۶	۱.۴۴	۱.۹۰	۱.۳۷	۰.۸۹	۰.۸۳	۰.۷۷	۰.۶۲	۰.۷۷	۰.۷۴	۰.۵۳	۰.۷۱	۰.۷۰	۰.۶۷	۰.۵۹
شاخص کل صنعت	۰.۴۲	۰.۳۶	۰.۳۶	۰.۲۹	۰.۳۶	۰.۳۶	۰.۳۴	۰.۳۰	۰.۳۶	۰.۳۴	۰.۳۴	۰.۲۶	۰.۳۶	۰.۳۵	۰.۳۰	۰.۲۵	۰.۴۲
صنعت چوب و کاغذ	۰.۳۶	۰.۲۲	۰.۱۱	۰.۱۷	۰.۲۲	۰.۳۵	۰.۲۶	۰.۱۳	۰.۱۹	۰.۲۲	۰.۳۵	۰.۲۴	۰.۳۷	۰.۲۹	۰.۳۴	۰.۱۲	۰.۴۱
صنعت کک و پالایش	۰.۲۰	۰.۲۸	۰.۲۶	۰.۲۰	۰.۳۶	۰.۱۸	۰.۱۴	۰.۱۶	۰.۲۳	۰.۲۸	۰.۲۹	۰.۰۸	۰.۰۹	۰.۱۰	۰.۰۹	۰.۰۸	۰.۱۰
صنعت شیمیایی (بجز دارو)	۰.۳۲	۰.۲۶	۰.۲۷	۰.۲۶	۰.۳۵	۰.۳۰	۰.۲۹	۰.۲۲	۰.۲۹	۰.۲۸	۰.۳۱	۰.۲۱	۰.۲۵	۰.۲۷	۰.۲۴	۰.۲۰	۰.۳۳
صنعت دارو	۰.۴۲	۰.۳۰	۰.۲۵	۰.۲۴	۰.۲۲	۰.۲۶	۰.۱۸	۰.۲۵	۰.۱۸	۰.۲۷	۰.۱۵	۰.۴۷	۰.۳۱	۰.۱۹	۰.۰۳	۰.۱۷	۰.۱۶
صنعت لاستیک و پلاستیک	۰.۱۶	۰.۲۲	۰.۲۷	۰.۳۸	۰.۳۴	۰.۲۷	۰.۲۷	۰.۳۱	۰.۲۸	۰.۳۶	۰.۲۴	۰.۳۳	۰.۴۱	۰.۳۷	۰.۳۳	۰.۳۲	۰.۴۲
صنعت کانی غیر فلزی	۰.۳۲	۰.۱۷	۰.۲۱	۰.۲۹	۰.۵۷	۰.۴۲	۰.۷۱	۰.۳۷	۰.۵۴	۰.۶۲	۰.۶۳	۰.۵۷	۱.۰۸	۰.۸۵	۰.۷۴	۰.۷۱	۱.۱۵
صنعت فلزات پایه	۰.۵۷	۰.۵۱	۰.۴۹	۰.۳۶	۰.۴۵	۰.۵۰	۰.۴۶	۰.۴۵	۰.۴۹	۰.۴۳	۰.۴۳	۰.۳۰	۰.۴۵	۰.۴۴	۰.۳۶	۰.۳۰	۰.۵۱
صنعت تجهیزات برقی	۰.۸۴	۰.۵۷	۰.۴۹	۰.۳۸	۰.۵۲	۰.۶۱	۰.۶۴	۰.۳۲	۰.۸۰	۰.۶۱	۰.۷۳	۰.۴۵	۰.۸۶	۰.۶۹	۰.۸۷	۰.۵۲	۱.۱۳
صنعت ماشین‌آلات و تجهیزات	۰.۱۲	۰.۲۹	۰.۲۸	۰.۱۹	۰.۱۵	۰.۱۵	۰.۱۷	۰.۱۶	۰.۲۱	۰.۱۲	۰.۱۳	۰.۱۸	۰.۱۷	۰.۱۸	۰.۲۲	۰.۱۶	۰.۵۱
صنعت خودرو و قطعات	۰.۴۲	۰.۲۹	۰.۴۲	۰.۲۲	۰.۱۷	۰.۱۱	۰.۱۰	۰.۰۹	۰.۱۷	۰.۲۰	۰.۱۹	۰.۱۵	۰.۲۵	۰.۲۸	۰.۲۲	۰.۱۴	۰.۳۳

۵. منابع و مأخذ

[۱] <http://www.codal.ir>

[۲] عبداللهی، محمدرضا؛ آذربایجانی، علیرضا؛ ابادری، مهدی؛ ناظمی، عالیہ، معرفی و نحوه محاسبه شاخص موجودی انبار شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۰۳۸۲، ۱۴۰۳.

گزیده سیاستی

شاخص کل موجودی انبار صنعت در بهار ۱۴۰۴ معادل ۱۵۴.۱ است که رشد مثبت ۲ درصدی نسبت به فصل مشابه سال قبل داشته است. نسبت موجودی انبار به فروش نیز برابر ۰.۴۲ است.